

КИТАБ РАФЛАРИНИЗ УЧУН

Заманла, һәјатла бағлы

«Язычы» нәшријаты тәрсиндән чапдан бурахылан «Фикир дунјасы» адлы китаб онун муәллифи Агасәфанын бир шаир кими нечә инкишаф етдији һаггында әдәм тәсәввүр јарадыр. Шаирин мүсбәт мәзијәтләри вә нөгсанлары бу китабда даһа габырыг үзә чыхыр. Севиндиричи чәһәт будур ки, Агасәфа поезијада ахтарышларыны дајандырмай, дургуналугдан, әталәтдән узадыр, заман, дөвр, һәјат, инсан, дунја һаггында дәриңдән-дәриңә фикирләшмәк, дүшүнмәк истәјир вә бу фикирләрини охучуларла бөлүшмәјә чалышыр:

Бу дунја һеч нәјә
тамарзы дејил,
Кәһ гарлы ғышы вар,
кәһ күллү јазы.

Бу дунја кәф-дамаг
дунјасы дејил,
Фикир дунјасыдыр,
фикир дунјасы.

Китабда вәтәнпәрвәрлик һисләри, севки дугулары, дунјаны, бәшәри нараһат едән мәсәләләр өз әскини кениш тапмышдыр. Шаир тәкчә дағ-дашы, мөшәни, ағачы, чөлү, чомәни тәсвирләрлә, јахүд үмуми, курултулу соаләрлә дејил, мәһәли ләһзаләр, үрәкдән кәлән тәбини, һәјати, сәмиими һиссләр вәситәсилә охучуларла үнсизјәт сахлаја билир. Бу үнсизјәтдә Вәтәнә мөһәббәт дугулары, еләчә дә заманла, дунја илә бағлы мүасир мотивлар үстүлүк тәшкил едир. Шаир бизим есләри кәзмәкдән, көзәлликдән, тәбиәтдән дојмур, үрәји һеч кәсин ешитмәдији нөгмәләр охујур, доғулдугу, бөјүдүјү јерләрә дәнә-дәнә гајдыр, мүғәддәс көзлә бахыр, кәләчәји, сабаһы дүшүнүр, һәмәја хејриһалыг етмәк еши илә јашајыр. Одур ки, дунјадакы муһарибә төһлү-кәсинә гаршы гәзәб, нифрәт

сәсини учалдыр, һәјатын зиддијәтләри, тәвәддири һаггында фикирләр, мүләһизәләр демәкдән чәкнимир, тәмиз, нәчиб, хејриһаһ, инсанпәрвәр дугуларын тәрәһнүмүнә кениш мөјдан верир.

Бабалар, нәвәләр, ушағлар, Јахшы адамлар һаггындакы ше'рләр бир-бири илә әләгәдардыр. Көкүмүз, әдәдимыз бабалар бизим үғарымыз, фәхримиздир, ушағлар илә кәләчәјимиздир. Шаир овладларыны есл вәтәндаш кими, халға, торпаға, елә-обаја бағлы бир икид кими, таныдығы, севдији Јахшы адамлар кими бөјүтмәк ешиг илә чырпыныр. Бу мәһнада «Бабаларын очағы», «Оғул бөјүдүрәм», «Оғлумун илк мәктубу», «Ушағлар Јухума кириб бу кечә» ше'рләри сәмиимијәтлә, мөһәббәтлә долуdur. Охучуларыны үрәји көврәк гочалары әзизләмәјә, онлар гајғы вә мөһәббәт бәсләмәјә сәсләмәси дә шаирин мөһз бабалара, нәвәләрә, Јахшы адамларла дуглугу бөјүк севкини илә әләгәдардыр.

Агасәфанын Југославијаја һәср етдији ше'рләриндә дә сәмиимијәт вә һәјатилик күчлүдүр. Бу торпагла бағлы оларағ сүлһ, азадлыг арзуларынын, вәтән вә доглулуг дугуларынын тәрәһнүмү әсәс мотивдир. Үмумијәтлә, «Фикир дунјасы» китабында ичтимаи-сәјаси лирика күчлүдүр, бу лирика шаирин дугулары, һиссләри, арзулары илә вәһдәт шәклиндәдир. Чүнки шаир бу һәјатын, бу дөврүн оғлудур, она көрә бу күнүк дунјанын мәсәләләри һаггында дүшүнүр.

Мөһз буна көрә о өзүнү заман вә бәшәријәт гаршысында борчу сајыр, ушағлардан, тәбиәтдән, вәтәндән, хошбәхтликдән, севдији Јахшы инсанлардан, севки дугуларындан, Југославијадан јазанда да јер үзүнү сглаһланмасына гаршы чыхыр,

вәләтәсизлијә дәнә билмир, өзәб чәкир, нөгсанларла барышмыр, гәтијәтли, ирадәли, икид бир инсан кими мүбаризә апармағ, кәләчәји даһа да көзәлләшдирмәк истәјир. Үрәјиндә Фүзули һејрәти, Сабир гејрәти, Шаһ дағынын мөһәббәти олан бир инсана атом силаһларынын, Јохса шәһли ччәкләрини, зәһмли ракетләрини, Јохса зәр капәнәкләрин—булардан һансынын даһа чох олмасы мәсәләси һәмшә нарәһатлыг котирир. О, зәһмәтлә, һәмшәлә, һәјатла, тәмиз севки дугулары илә нәфос алыр, һәмшә инсанларла, тәбиәттин көзәлликләри илә тәмәсдә олмағы севир. Гоншуларыны Јахшы көрәндә ушағ кими севинир, наилијәтләрдән, көзәлликләрдән, сәәдәтдән үрәји даға доһур, мөрд, дүзүк, принсниал адамларла ојунур. Буларла јанашы, вәтән үчүн, халғ үчүн һәр заман мүбаризә апармаға һазыр олдуғуну гәтијәтлә билдирир:

Чәкиб голдарымы
узадарам мән,
Голларым Вәтәниң
Јоллары олар.
Бир күн һарајына
чагырса Вәтән,
Голларым Бабәкиң
голлары олар!

Агасәфанын «Фикир дунјасы» китабында сатирик ше'рләри «Әјриләр» башлыгы алтында верилмишдир. Һеч шүбһәсиз, онун лирикасынын үстүлүјү даһа чохдур, бу мәһнада сатиралары арасында лирик плаида јазылан јығчәм, лаконик сатирик парчалар даһа чох мүвәфғәтијәтлиндир.

Шаирин бу јени китабы онун марағлы фикирләр, дугулар ешиг илә јашадығыни, поезијада ахтарышлары мејл етдијини, һәјатын дәрин гатларына снмәјә чан атыдығыны көстәрир.

Тоғиғ МАҒМУД.